

In fabrieken gaat alles snel en slim. Machines doen het zware werk en kunnen dat veel vlotter dan mensenhanden. De komst van de eerste fabrieken in Nederland had dan ook veel gevolgen voor mensen die zelf spullen maakten. Wevers bijvoorbeeld...

TEGEN EEN FABRIEK KUN JE NIET OP

DE WEVER

DRAADJE VOOR DRAADJE

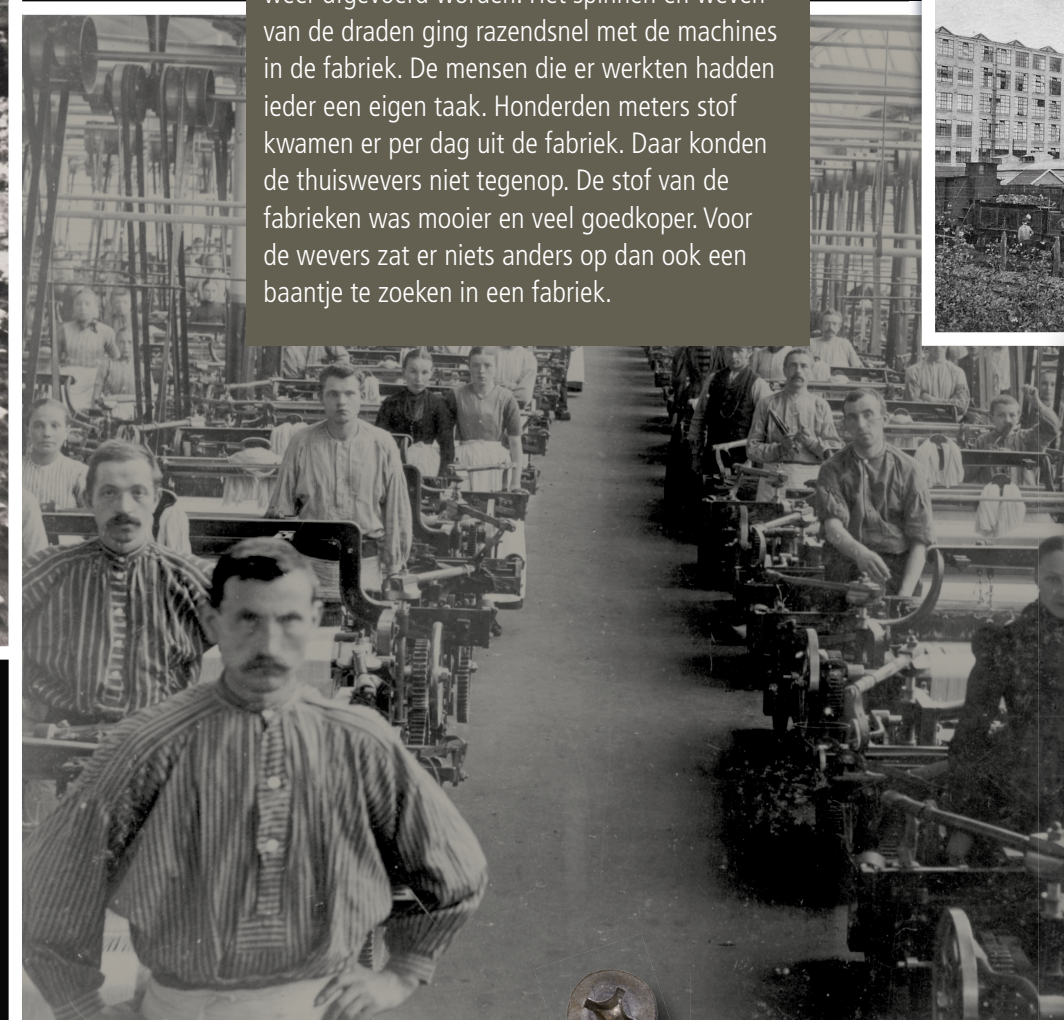
Het maken van een lapje stof was voor een wever in de negentiende eeuw een hele klus. Eerst moest hij schapenwol kopen. De wol ging op een kar mee naar huis. Daar werd de wol schoongemaakt en vervolgens kon er garen van worden gesponnen. Dat spinnen ging zo: stukjes wol werden in elkaar gedraaid zodat er een stevige draad ontstond. Van de draden maakte de wever bolletjes. Daarna kon hij met zijn weefgetouw draadje voor draadje een lapje stof maken. Met de stoffen ging de wever op pad. Naar de markt, in de hoop dat iemand zijn lappen stof wilde kopen om er een jas van te maken. Na een lange werkdag moest de wever ook nog werken op zijn landje om ervoor te zorgen dat hij eten had voor zijn gezin.



DE TEXTIELFABRIEK

METER NA METER

In de textiel fabrieken die er in de negentiende eeuw kwamen, ging het maken van een stukje stof heel wat sneller. De fabriek lag meestal bij het water of het spoor. De wol kwam met de boot of trein. De stof kon later op dezelfde manier ook weer afgevoerd worden. Het spinnen en weven van de draden ging razendsnel met de machines in de fabriek. De mensen die er werkten hadden ieder een eigen taak. Honderden meters stof kwamen er per dag uit de fabriek. Daar konden de thuiswevers niet tegenop. De stof van de fabrieken was mooier en veel goedkoper. Voor de wevers zat er niets anders op dan ook een baantje te zoeken in een fabriek.



PROPVOLLE HUIZEN

Fabrieksarbeiders woonden meestal met grote gezinnen in piepkleine huisjes. Dat kwam omdat er wel honderden mensen in fabrieken werkten. Met het geld dat ze daar verdienden, konden ze geen groot huis kopen. Ze woonden in kleine huizen dichtbij de fabriek. Met zijn allen bij elkaar. Dat was dus proppen!



DICHTBIJ DE FABRIEK

In de negentiende eeuw kwamen er ook in Nederland steeds meer fabrieken. Veel thuiswerkers op het platteland raakten daardoor hun werk kwijt. In de fabriek in de stad was wel werk. Daarom trokken veel mensen van het platteland naar de stad. Fabrieksarbeiders verdienden meer en werkten minder uren per dag. In de stad was weinig woonruimte. Soms woonden er wel negen mensen op twintig vierkante meter, dat is zo groot als een slaapkamer. Op platteland was meer ruimte, maar thuiswerkers werkten meer uren per dag en verdienden minder.